ዚምባብዌና ሶማሊያ በኢትዮጵያ

ይነጋል በላቸው

እስከ ዳግማይ ትንሣኤ ድረስ ብዙም ረፍዷል አይባልምና የክርስትና ሃይማኖት ተከታዮች እንኳን ለ2005ዓ.ም የትንሣኤ በዓል አደረሳችሁ፡፡ ለቀጣዩ በዓልም ሁላችንንም በሰላም ያድርሰን፡፡

ዛሬ ዕለቱ የፋሲካ ማግሥት ነው፡፡ ያ ሁሉ ግርግርና ወከባ የታየበት ሃይማኖታዊ በዓል የአንድ ዓመት ዝግጅት የፈጀ እንዳልመሰለ በአንድ ቀን ማግሥት አለቀና ብዘዎች ሰው አና ቤት አሽከሞ አለፈ፡፡ የወጉን ለማድረስ ከዘመድ አዝማድ የተበደረውንና የተለቀተውን፣ ከመሥሪያ ቤቱ ብድር በመጠየቅ ተዝቆ የማያልቅ ዕዳ ወስጥ የገባውን፣ በውጪም በሀገር ቤትም ከሚገኝ በሀብት የተሻለ ዘመድና ጓደኛ ገንዘብ ቀለዋወጦ ቤቱን እንደጎረቤቱ ለማድረግ የባዘነውን፣ በልመናም በዝርፊያና በስርቆትም በማታናና በወንጀል ድርጊትም ከሰው ላለማነስ ሲል ዕለቷን አሸብርቆና ደምቆ ለማለፍ የዋተተውን ሁሉ ዛሬ ብናየው <እንዲህ ልጠግብ በሬየን አረድኩ> እንዳለችው ሴት በባህል ተፅዕኖ ምክንያት በሠራው አልባሌ ነገር ትናንትን የኋሊት እየተመለከተ ሲጸጸት ልናስተወል እንችል ይሆናል፡፡ ዋናው ጉዳይ ግን ፋሲካም ብዙዎችን ዕዳ ወስጥ ነክሮ ሌሎች 364 ቀናትን ዐርፎ ሊመለስ – እንደገናም በተለመደው የሺዎች ዓመታት አዚሙ ጅሎችንና ከሃይማኖት ያፈነገጠ የሆድ ተዝካር አምላኪዎችን ሊያቂያቂል ወደሰገባው ተሜልሷል፡፡ እንደወትሮው ሁሉ በሰሞኑ በዓልም ብዙ አየን፡፡

ሰውነት ሳይላላጥ፣ ኪስ ሳይራቆት፣ ከሁሉም በላይ ደግሞ ሰላም የሰፈነባት ሀገር ስትኖር ሃይማኖታዊንም ይሁን ሕዝባዊ በዓላትን ማክበር ደስ ይላል፡፡ በሜልካም ዘመን እነዚህ በዓላት እስኪደርሱ ድረስ ያቁነጠንጣል፡፡ <መቼ በደረሱ> እያስባለ በደስታና በሃሤት ባህር ያስዋኛል፡፡ በአሁኑ ወቅት የሚታየው ሀገራዊ ድባብ ግን የተለዬ በመሆኑ እንዲያ እንድንሆን የሚያደርግ ሳይሆን በተቃራኒው "በዓል ጥንቅር ብሎ ይቅር! ደጉን ዘመን እያስታወሰ በትዝታ ማዕበል ከሚያላጋኝ ይልቅናስ በዓል የሚባል ነገር ከነጭርሱ ባይመጣ ይሻለኛል፡፡ በዓል የሚያምረው ለባለጊዜዎች ነው፡፡ ለእነሱ ደግሞ በዓመት ሦስትና አራት ቀናት ብቻ ሣይሆኑ ሥርክ በዓላቸው ነው፡፡ ምን ሲጎድልባቸው?" በሜል ጥልቅ ሀዘን ወስጥ የሚከት አሰቃቂ ሁኔታ ነው እየታዬ ያለው፡፡

ከፍትህና ፀጥታ ጉዳዮች በተጓዳኝ የአንድ ሀገር የጤንነት ደረጃ ከሚለካባቸው ዋና ዋና መለኪያዎች መካከል አንድኛው የገንዘብ የመግዛት አቅም ነው፡፡ የገንዘቡ የመግዛት አቅም እየተልፈሰፈሰ ሄዶ ዜጎች ብዙ ገንዘብ ይዘው የሚገዙት ነገር ግን ጥቂት ከሆነ በዚያ ሀገር ወስጥ አንዳች ትልቅ ችግር ለመከሰቱ ዓይነተኛ ምልክት ነው፡፡ ከዚህ አንጻር የቅርብና የሩቅ ጊዜ የታሪክ መዛግብት ቢፈተሹ ይህን እውነት የሚያጠናክሩ ክስተቶችን አናጣም፡፡ ለምሳሌ በሁለተኛው የዓለም ጦርነት ወቅት የጀርመን ወንደላጤዎች የመኝታ ቤቶቻቸውን ግድግዳዎች በዚያን ጊዜው ፋይዳቢስ የጀርመን የገንዘብ ኖቶች እየለጠፉ ያሳምሩ ነበር ይባላል – በእጅጉ ጋሽቦ ትርጉማቢስ ሆኖ ነበርና፡፡ ሶቭዮት ኅብረት በምትፈራርስበት ወቅት አንድ ዶላር በዚያን ወቅት ጥምቡን በጣለው ሺዎች ሩብል ይተረጎም ነበር፡፡ በምዕራባውያን ማዕቀብ ክፉኛ የተመታችው ዚምባብዌ የአሁኑን እንኳ እንጂ ቀደም ሲል ከጀርመን በባሰ ሜልክ አንድ ኪሎ ቲማቲም ለመግዛት የሀገሪቱን ገንዘብ በዶንያ ተሸክሞ መሄድ ያስፈልግ ነበር፡፡ አሁንም የአሁኑን እንኳ እንጂ ሶማሊያ በፈራረሰች የመጀመሪያዎቹ ዓመታት ወስጥ የዚህችን ሀገር ትላልቅ የገንዘብ ኖቶች እዚህና እዚያ ወዳድቀው ማግኘት ያልተለመደ አልነበረም፡፡

ይህ ሁሉ የሚያሳየን በነዚህ ሀገራት ወስጥ የሆነ ተስቦ ወረርሽኝ ገብቶ ሕዝቡንና መንግሥታቱን እያመሰ መሆኑን ነው፡፡ ገንዘብ ዋጋ አጣ ማለት በተዘዋሪ ሕይወት ዋጋ አጣ ማለት ነው፡፡ በምድር ለመኖር ደግሞ የገንዘብ አስፈላጊነት ጥያቄ ወስጥ አይገባም፡፡ መሬት የሥጋ እንጂ የነፍስ መኖሪያ አይደለችምና ገንዘብ በቀጥታ ከደም ዝወውር ጋር የተሣሠረ ነው፤ በምድራዊ የወድድር ሂደትም ሰዎች በሀብትና በዕወቀት እንዲሁም በሌሎች ነገሮች የሚለያዩታቸው ሁኔታ ግዘፍ ነስቶ እንዳሁኑ አይሁን እንጂ የነበረና ያለ ነው፡፡ ገንዘብ ባይኖር ኖሮ የአሁኑ የዓለም ቅርፅ የተለዬ እንደሚሆን ለመናገር ነቢይ መሆንን አይጠይቅም፡፡ አዳሜ የሚገዳደለወና ትርጉም በሌለው ሁኔታ የሚተላለቀው ከገንዘብ ጋር በተገናኘ ነው፡፡ የድንበር ግጭት፣ የሃይማኖት ልዩነት፣ የዘር መድሎ ወዘተ. ሽፋኖች እንጂ ትክክለኛዎቹ እውነተኛ የጠብ መንስኤ አይደሉም፡፡ ገንዘብና ገንዘብ ሊገዛው የሚችለው ማንኛወም ነገር ሁሉ አስፈላጊነቱ በአንድ ጀምበር ቢያከትም በሃይማኖት ስምም ይሁን በዘርና በቀለም ወይም በሌላ ምክንያት የተቀሰቀሱና አሁን በዓለም የምናያቸው ቁርቋሶዎች ሁሉ በአንድ አዳር እንደጠዘ በረገፉ ነበር፡፡ የሆድ ነገር ሆድን እየቆረጠ አንዱን ከአላስካ ወደ ሣይቤሪያ ይወስዳል፤ ሌላውን ከራስ ዱሜራ ወደራስ ካሳር ይነዳዋል፡፡ ሆድ መጥፎ ነው፡፡ <ሆዳም ፍቅር አያወቅም> መባሉም በጣም ትክክል ነው፡፡

የኢትዮጵያን ገንዘብ ስናይ በተለይ በአሁኑ ወቅትና በአጠቃላይ ደግሞ ከግንቦት 97 የጨነገፈ ሀገራዊ ምርጫ ወዲህ እጅጉን አሳሳቢ የሆነ ጉዳይ ነው፡፡ የወያኔውን መንግሥት የወሸት አቅሜዳነት የሚነዘብ ወገን በወያኔ የሚደሰኮረው "ግሽበቱ ከሁለት አሃዝ ወደ አንድ አሃዝ ወረደ፤ ሕዝቦቻችን ሆይ ደስ ይበላችሁ!" ዓይነቱ ይሉኝታቢስ ቱሪናፋ አይታለልም፡፡ እወነቱ እንዲህ ነወና – እቀጥላለሁ፡፡

በሰሞኑ የዓመት በዓል ገበያ ልጀምር፡፡ ደመወዜ ከሚቱ ጠቅላይ ሚኒስትር ከመለስ ዜናዊ የቀድሞ ደመወዝ ቢበልጥ እንጂ አያንስም፡፡ ይሁንና እርሱ ከዚያች ከኔ ከምታንስ ወርሃዊ ምንዳው እንደምንም ቆጥቦ እንዳንዳንዶች ተጨባጭ መረጃና ግምት ከሦስት ቢሊዮን የበለጠ ዶላር ማጠራቀም ሲችልና ከዚሁ ገንዘብ የሚበልጥ ቋሚ ተንቀሳቃሽ

ንብረት ሲያፈራ እኔ ዓመት በዓሉን የዋልኩት እንደሚከተለው ነው፡፡ የታሪክ ምፀትና አሽሙር ማለትም እንደዚህ ዓይነቱ ገጠመኝ ነው፡፡

ዶሮ 155 ብር – ብዙም ወፍራም አይደለም፡፡ ቀይ ሽንኩርት በጣም ቀንሶ በሰባት ብር ሒሣብ አምስት ኪሎ፡፡ ቅቤ በጣም ከመወደዱ የተነሣ ኪሎው በአማካይ ብር 190 በመገባቱ አልገዛሁም – በዘይት ተሠራ፡፡ ዕንቁላል አንዱን በብር 2፡50 ሒሣብ – ስምንት፡፡ የሥጋ ቅርጫ – ጥሩው ሥጋ – በአማካይ 1800 በመግባቱ ሦሶት ኪሎ ሥጋ በ300 ብር ገዛሁ፡፡ አረቂ ባህል ነውና ለአከፋይ መውሰድ ስለነበረብኝ ከ15 ብር ሽቅብ ወጥቶ በ70 ብር ገዛሁ፡፡ ለልጆች አዲስ ቀርቶ ልባሽ ልብስም መግዛት አልቻልኩም፡፡ በዋዜማው ከጓደኞች ጋር ለመጫወት በ<ዳች ፔይ ሲስተም>(እኛም – <ጨዋታ በጋራ ክፍያ በግል> እንለዋለን) ለሦስት ጃምቦ ድራፍት ብር 33 …

ይህን ኑዛዜ ማሰል ንስሃ የምነግራችሁ ወድጄ አይደለም – ከንፈር እንዲመጠጥልኝ ፈልጌም እንዳይመስላችሁ፤ ከንፈራችሁን ለሀገራችሁ ምጠጡ – ሳታጣ ላጣች ሀገራችሁ – ሁሉም በያይነቱ እያላት ለልጆቿ መሆን ላቃታት ምሥኪን ሀገራሁ አልቅሱላት፡፡ አነሳሴ – እኔ <የወፍራም ደመወዝ> ባለቤት ሆኜ በዚህ መልክ በዓሉን በቁጥቁጥ ሳሳልፍ ከኔ የባሰው ድሃማ እንዴቱን ይሰቃይ? ስንቱ ይሆን ጥርኝ ቆሎ እያማረው ቤቱን ዘግቶ በዓሉን ያሳለፈ? የሚለውን አጉልቼ ለማሳየት ነው፡፡ እንዳይለምን እያፈረ፣ እንዳይተወው በርሃብ እየተሰቃዬ ለመኖር ሲል ብቻ በሰቆቃ የሚኖር ኢትዮጵያዊ ስንቱ ይሆን? ማነው የሚያስብለት? ፈጣሪስ የት ገባ? ምን ደበቀው? ምን እያዘጋጀ ይሆን? ቁናውን ሰፍቶ ለሚጨፈስ ስንት አሠርት ዓመታት ይፈጅበታል?

በመሠረቱ የሀገራችንም ይሁን የዓለማችን ሀብት በሸሃኔና በግራም እየተለካ ለሁላችንም እኩል ይሸንሸን የሚል ፍላጎትም ሆነ ቅዠት የለኝም፡፡ ከፍ ሲል እንደጠቆምኩት ምድር የወድድር ቦታ ስለሆነች የልዩነት መኖር የግድ ያህል ነው፡፡ ነገር ግን ሊኖረን በማይገባ የተንቦረቀቀ ልዩነት አንዱ በርሀብ ሊሞት ሲያጣጥር ሌላው በቁንጣን ሊሞት ወረፋ መያዝ ያለበት አይመስለኝም፡፡ የተናግዶታችን(transaction) ትሥሥር ሲፈተሸ በእጅጉ የተፋለሰና ለጥቂቶች ብቻ ከፉኛ ያዘመመ ነው፡፡ ሀብታሙ ለምን ሀብታም ሊሆን እንደቻለ ለማዎት አይፈልግም፡፡ በድሃው ትከሻ ሚሊዮኔርና ቢሊዮኔር ከሆነ በኋላ በራሱ ብቸኛ ልፋት የከበረ ይመስለዋል፡፡ ነገር ግን ያ ስህተት ነው፡፡ እንደኔ ሀብታም ጫጓቅላት ቢኖረው ኖሮ የዓለማችን ችግሮች በግማሽ መፍትሔ እንደሚያገኙ ይሰማኛል፡፡

የትም እንሂድ ሀብታም በራሱ ጥረት ብቻ ሀብታም አልሆነም፡፡ እየበዘበዘና የድሆችን ጉልበት እያለበ ነው አንድ ሀብታም ሀብታም የሚሆነው የሚል ፅኑ እምነት አለኝ፡፡ አንድ ሰው ምን ቢለፋ 60 ቢሊዮን ዶላር ሊኖረው አይችልም ወይም ቢያንስ ሊኖረው አይገባም፡፡ በፎርብስ ግምት መሠረት በዓለማችን ሊኖሩ እንደሚችሉ ከተገመቱ ሁለትና ሦስት ሺህ ቢሊየኔሮች መካከል በትክክል ሠርቶና ለሚያሠራቸው ሰዎች ትክክለኛ የላባቸውን ዋጋ ከፍሎ የከበረ ሰው ለማግኘት በእጅጉ አስቸጋሪ ነው፡፡ አንድ ቢሊዮኔር ለአንድ ወሻው የሚመድበውን የወር በጀት ለአንድ ሠራተኛው ቢመድብ ሠራተኛው ዕድለኛ ነበር፡፡ ነገር ግን በአራቱም ማዕዘን ብናይ ሰዎች ለሰዎች ሲከፉና ተገቢውን የጉልበት ዋጋ ሲከለክሉ፣ እነሱ ሕዋን ሳይቀር ሲጎበኙ ሠራተኞቻቸው ግን አስፕሪን እንኳን መግዛት እያቃታቸው በህመም ሲሰቃዩ ለመመልከት ተገድደናል፡፡ ለዚህ ሳይሆን ይቀራል ክርስቶስ < ሀብታም መንግሥተ ሰማይ ከሚገባ ይልቅ ግመል በመርፌ ቀዳዳ ብትሾልክ ይቀላል> ማለቱ?

ነገር በነገር እየተጣለፈ የት ጀምሬ ምንን ይዤ ወደየት መሄድ እንዳለብኝ ዘነጋሁት እንጂ አነሳሴ ስለኢትዮጵያ ገንዘብ መጋሸብ በማጡኑ ለማውራት ነበር፡፡ ይሁን፡፡ ዋናው ቁም ነገር፣ ቁም ነገር መናገሬ ነው – ቁም ነገር ተናግሬ ከሆነ፡፡

በሀገራችን ገንዘቡ የማሸላ እንጀራ ከሆነ ቆይቷል፡፡ ሀገሪቱ ባለቤት የሌላት እስክትመስል ድረስ በኳስ አበደች ሁኔታ ወስጥ እንገኛለን፡፡የፖለቲካውን አመራር ማን ይያዘው ማን ሌላ ነገር ነው፡፡ ማንም ይያዘው ለጊዜው እሱ የሚያሳስበን ዜጎች እየበዛን መጥተናል፡፡ ዝንጀሮዋ <ቀድሞ የመቀመጫዬን> እንዳለችው ቀምሶት የሚያድረው ምናምኒት የሌለው ዜጋ ቁጥር ሀገር ምድሩን እያጥለቀለቀው በሚገኝበት ሁኔታ የፖለቲካውን ልጓም ወያኔ ይያዘው ቻይና ትጋልበን አናውቅም(ቻይና በማይረባ ሸቀጦቿ አጥለቀለቀችን! በጣት በሚጠረቆስ ቱቦላሪ ብረት ተሞላን፡፡)፡፡ ኢኮኖሚው ግን ከፉኛ በመናጋቱ የገንዘባችን የመግዛት አቅም ቃላት ከሚገልጹት በላይ ወድቋል፡፡ ገንዘብ ወድቆ ኢኮኖሚው ጠንክሯል የሚባለው ፈሊጥ አይገባኝም፤ <የኑሮ ወድነቱ መንስኤ የኢኮኖሚው ዕድገት ነፀብራቅ ነው> ማባሉም መራራ ቀልድ ነው፡፡ በአዲስ አበባና አካባቢዋ በወያኔ ሀብታሞችና በጫማ ላሾቻው የተገነቡ ሕይወት አልባ ባዶ ሕንፃዎች፣ የዱርዬው መንግሥት በብድርና በተራድዖ ከሚያገኘው ብዙ ገንዘብ ወስጥ ጥቂቱን በማውጣት የሚሠሩ የአስፋልት መንገዶች የኑሮ ወድነቱን ረገብ ሊያደርጉት አልቻሉም፡፡

ተመልከቱ እንግዲህ፡፡ የአንድ ሰው ዝቅተኛ መንግሥታዊ ደመወዝ ብር 400 አካባቢ ነው፡፡ በየሻይ ቤቱና ቡና ቤቱ የሚሠሩ ወገኖቻችን ደመወዝም በማጠነኛ ቲፕ ይደጎሙ እንደሆነ እንጂ ከዚህ ማኛ ምንዳ ቢያንስ እንጂ የሚበልጥ አይደለም፡፡ ከጉለሌ ተነስቶ ሜክሲኮ የሚሠራ የጥበቃ ሠራተኛ አራት መቶና አምስት መቶ ብር በወር ደርሶት ምኑን ከምን እንደሚያደርገው አስቡት፡፡ ግዴለም በሌላው ትርፍ ሰዓቱም ይህንኑ ያህል ገንዘብ ሠርቶ (ሠርቆ አላልኩም!) ያገኛል ብለን እናስብና በስምንትና ዘጠኝ መቶ ብር ወርሃዊ ጥቅል ገቢ እንዴት ሊኖር እንደሚችል እናስበው፡፡

ትራንስፖርቱ ብቻ በከተማ አውቶቡስ ተጓጉዞ በወር ከ300 ብር በላይ ይፈጅበታል፡፡ ጥቁር ጤፍ 1600 ብር አካባቢ ነው – በኩንታል፤ ሊያውም በየቀኑ ሽቅብ ይወነጨፉል፡፡ ቀነሰ የሚባል ነገር የለም፡፡ ጨመረ ግን የየሰዓቱ ቋንቋችን ሆኗልና ለምደነዋል – ምርጫም የለንም፡፡ ድሃ ደግሞ ልጅ መውለድ ይወዳልና የቤተሰቡን ብዛት አስቡት፡፡

ቤት ኪራይ በቀላሉ አይገመትም – አዲስ አበባ ላይ አንዲት ሦስት በአራት የሆነች ጭርንቁስ ክፍል ቤት ከ800 ብር በታች ማግኘት አይሞከርም፡፡ ሰው እርስ በርሱ ተባልቶ ሊያልቅ ነው፡፡ መብራት፣ ውሃ፣ ስልክ፣ ተቀማጭ፣ ሕክምና፣ ልብስ፣ የልጆች ትምህርት፣ መዝናኛ... የመሳሰለው ለአንድ ተቀጣሪ ኢትዮጵያዊ የህልም ያህል እንጂ እውን ሊሆን አይችልም፡፡ አመጋገቡም እጅግ የወረደ በመሆኑ በቁሙ ሞቱን ተሸክሞ የሚዞርና ትንሽ በሽታ ዘወር ብትልበት መቋቋም የሚያቅተው ተንጠራዋዥ ዜጋ በዝቷል – ከእንደዚህ ያለ የቁም ሞት ይሠውረን ጎበዝ!

የአብዛኛው ሕዝብ ችግር እንግዲህ ይታያችሁ፡፡ ብዙው ዜጋ በምጽዋትና በዲያስፖራው ድጋፍ እየኖረ እንጂ በእውነተኛው ደመወዙ መኖር ካቆመ ቆይቷል፡፡ ሠርቶ ከሚኖረው ይልቅ እንዲሁ በተዓምር የሚኖረው ይበልጣል – ብቻ ግን ይመሻል ይነጋል፡፡ ይህ የተፈጥሮ ሕግ እስካሁን አልተቀየረም፡፡ ይህን ዓይነት በመንፈስም በሥጋም በአእምሮም የደከመ ሕዝብ ማስተዳደር ለአምባገነኖች በጣም ቀላል ነው፡፡ ነገሩ የቁጥር ጉዳይ አይደለም፡፡ የደከመን ሕዝብ መቶ ሚሊዮንም ይሁን አንድ ቢሊዮን በቀላጡም በወንጭፍም ማስተዳደር ይቻላል፡፡ በሌሎች ሀገሮች በአንድ ወር ደመወዝ ስድስት ወራትን መኖር ይቻል ይሆናል፤ በኢትዮጵያ ግን በአንድ ወር ደመወዝ በጣም ጎበዝ የሆነ ዜጋ ለሦስት ቀናት ሊኖር ይችላል – ከልደታ እስከ ባታ፡፡ ቀሪዎቹን 27 ቀናት በምትሃት የሚኖር ሕዝብ በመንግሥት ላይ እንዲያምጽ ማጠበቅ አስቸጋሪና ተዓምር መሥራትን ይጠይቃል፡፡ ተስፋ ሁሉ ተሟጦ የሚጨረሻው የምፅዓት ዘመን ሲመጣ ግን መተንበይ የሚያስቸግር ሊቢያ–ሦርያዊ ዕልቂትና ትርምስ እንደሚፈጠር ከወዲሁ መገመት አይከብድም፡፡ ያ ጊዜ ማምጣቱ ለሚይቀረው እስኪያልፍ ያለፋል፡፡

ለዚህ ነው አባቶች በሥነ ቃላቸው፤

"እንዲህ ጩቃ ጩቃ የነደደ እንደሆን፤
ያመዱ ማፍሰሻ ሥፍራው ወዴት ይሆን?"

በማለት የአንድን ክፉ ድርጊት የሚጨረሻ መጥፎ ወጤት የሚጠቁሙት፡፡

ተቀጣሪው ዝቅተኛ ደመወዝተኛ የሚኖረው ሞቶ ነው፡፡ እኛም አለን የምንለው የምንኖረው ሞተን ነው፡፡ የሞተውን ካልሞተው ለመለየት ምናልባት ዘርህን ማጠያየቅ ሳያስፈልግ የሚቀር አይመስለኝም፡፡ ጎሊና ያለህ ካልሆንክ በስተቀር ከገዢው መደብ ተፈጥረህ አትራብም ብቻ ሳይሆን ዓለም ልታቀርብ የምትችለው መልካም ነገር ሁሉ ይኖርሃል፡፡ አንፋሽ አከንፋሽ ከሆንክም በማጽር ውስጥ እየታየህ ሊኖርህ የሚገቡ የተወሰኑ ንብረቶች እንዲኖሩህ ይደረጋል፡፡ ሀብት ንብረት ብቻ ሳይሆን መላው እስትንፋስህ በወያኔዎች ቁጥጥር ሥር መሆኑን ማዘንጋት የለብህም፡፡ አንተ ምንም እንኳን ታማኝ ሎሌ ብትሆንም ‹እባብ የወጣበትን ጉድጓድ አይስትም› በሚለው ነባር ብሂል የሚያምኑት ወያኔዎች የአንተን ዘላቂ ወዳጅነትና ቀናነት የሚያዩት በጥርጣሬ ነው፡፡ እንደትሮይ ፈረስ ከተጠቀመብህ በኋላ አሽቀንጥረው የሚጥሉበት ብልሃት አላቸው – ጥፋት ባይኖርህም እንኳን፡፡ ጥፋት ተገኘብህ ቢባል እንኳን ያ ጥፋትህ ምናልባት አማራ ሆነህ መገኘትህ ሊሆን ይችላል – ወደህ ሳይን በተፈጥሮ ባገኘኸው መለያ ትወነጀልበትና ያሳድዱሃል ወንድሜ – ከዚህ ዓይነቱ በላዔ ሰብአዊ እሳትም ይሠውረን! አለዚያም ተስቶህ በነሱው መሀል ተቀምጠህ የኢትዮጵያን ስም በስስት አንደበት አቆላምጠህ አንስተህም ሊሆን ይችላል፡፡ ብቻ የዐይንህ ቀለም ካስጠላቸው የሚማዙብህ ካርድ አያጡም – ያም ካርድ የተዘጋጀልህ ገና በጧት ነው፡፡ በአሁኒቷ ኢትዮጵያ ለአስተማማኝ ብልጽግናህና ኩፍስ ሕይወትህ ዋናው መሠረት የዘርህ ማንነት ነው ወዳጄ፡፡ ይህ የሚያልፍ በሽቃጣ ዘመን ብዙ ትንግርት እያሳየን ነው – ሰው በደሙ ሲለካ ይታይህ፡፡

በተረፈ ጉዳችን ብዙና በመንተክተክ ላይም የሚገኝ ነው፡፡ በነገራችን ላይ ገቢህን በራስህ የምትወስን ከሆንክ ጌታ ነህ፡፡ ሊስትሮ ከኔ ይሻላል፡፡ ለአንድ ጫማ ከሦስት ብር ጀምረው ያስከፍላሉ፤ ግንበኛና አናጢን አረቂ ቤት የምታገኛቸው ከስንት አንዴ ነው – ‹የጥንቱ ትዝ አለኝ› ብለው ሲመጡ፡፡ ዛሬ እነሱ በቀን ከ200 በታች አይገኙም – ቢራና ድራፍት ቤት ነው መዝናኛቸው፡፡ አንተ ወደታች አንዳንዶች ወደላይ፡፡ ጊዜ ነው፡፡ አንስቶ ያፈርጥሃል ወይ አንፈራፍሮ ሲያበቃ ያነሳሃል፡፡ ተራ የጉልበት ወዛደር በቀን ከ60 ብር በታች አይቀመስም፡፡ እንዲቀንሱልህ ብትጠይቅ ‹እንዴት እንኑር?› ይሉሃል፡፡ እውነታቸውን ነው፡፡ ተራ ሽሮ በተራ ቡና ቤት 40 እና 50 ብር ነው፡፡ ዋጋዎች ሰማይን አልፈዋል፡፡

ሀኪም ቤት ብትሄድ ዘረፋ ነው፡፡ የመንግሥት ሀኪም ቤት በቁሙ ሞቷል፡፡ በቀድዶ ህክምና ራስህ ለምትቀደድበት ሰንጢና አልኮል አንተው ግዛ ልትባል ትችላለህ፡፡ አለቃ የለ – ምንዝር የለ – ሁሉም ዘበናይ ነው፡፡ አዛዥና ታዛዥ የለም፡፡ ሰው ቢሞት ግድ ያለው የለም፡፡ የትም ሂድ ሆስፒታሉ ሁሉ ትርምስ ነው፤ በሀገሪቱ አንድም ሰው ጤናማ አይመስልህም፡፡ ልክ እንደፖሊስ ጣቢያወና እንደፍርድ ቤቶች ሁሉ ሀኪም ቤቶችም በሰው ጠም ብለው ነው የሚውሉ፤ ሀኪም የለም በሽተኛ ግን ሲጉላላና ሲሞት ይወላል፡፡ በግዴለሽ ህክምና የሚሞተው ደግሞ አይነሣ፡፡ አንተው ግዴለህም ተበለሻሽተናል፡፡

የግሎቹ ጋ ከሄድክ ተኝተህ ለመታከም ለአንድ አዳር የሚያስከፍሉህ የአልጋ ኪራይ ከሼራተን አዲስ ሱትሩም(suite room) ዋጋ ቢበልጥ እንጂ አያንስም፡፡ ሀኪም ወደክፍልህ በገባ በወጣ ቁጥር ትራስጌህ በሚቀመጥ ወረቀት ላይ ምልክት እየጫረ ሒሣብህን ያንረዋል፡፡ ጉንፋን አሞህ ብትገባ ቁርጭምጭሚትህን ራጅ እንድትነሣ ሊያዝዙህ ይችላሉ – ‹ምክንያቱም› ይልሃል ዶክተሩን ስትጠይቀው – ‹ምክንያቱም የጉንፋን ጥንተ አመጣጥ ሲጠና አነሳሱ ከቁርጭምጭሚት ነው፤ እዚያ ላይ ካጣነው ብብትህ ሥር ሊገኝ ስለሚችል እሱን ራጅ እናነሳዋለን› ሊልህ ይችላል፡፡ ዋናው ለደልቃቃ ኑሯቸው የሚሆናቸውን ወፋፍራም ገንዘብ ለነሱ ማስጠትህ ነው፡፡ መያዊ ሥነ ምግባር ተቀብሯል፡፡

በነዚህ ሀኪም ቤቶች ሌላው ቀርቶ ለካርድ የምትከፍለው ብቻ የትዬለሌ ነው – ልጅህ እንዲወለድ ብትሄድባቸው ልጁን ራሱን የሰጡህ ይመስል – አንተ ከመጣሻው እንዳልለፋህበት – ለአምስት ደቂቃ የማዋለድ አገልግሎት በአሥር ሺዎች እንድትከፍል ብትጠየቅ አንተም እነሱ በሚሄያ ቤትህ መጥተው ' ተመጣጣኝ ግልጋሎትህን እንዲያገኙ' ከማለት በስተቀር የምትከስበት የሕግ አንቀጽ የለም፡፡ ሕጉ ለሌቦች ያመቻ ነው – ዘማ ብላ ተባላ፡፡ ለጠላትህም አይሁን እንጂ ሞተህ ሬሣህ እንኳን ቢወጣ ያለ የሌለ ሒሣብ ቆልለው ሀዘንተኛን ሲያስጨፍቁ የፈጣሪን መኖር ራሱን የረሱ ሊመስሉህ ይችላሉ፡፡ ሁሉም ተያይዞ ሆዳም – አጋሰስ ሆኖልሃል፡፡ ይሉኝታ ጠፍቶ ሆድ ነው የነገሠው፡፡ በሆድ ስለሆድ ማሰብ ፋሽን ሆነ፡፡

በዚህ መሀል እየተጎዳ ያለው ድሃው ነው፡፡ በ<ዚአከ ለዚአየ > ሀብታሙና አጭበርባሪው ርስ በርስ እየተጠቃቀመ ሲኖር መድረሻ ያጣውና የፖለቲከኞቹና የነጋዴዎቹ የአልጠግብ ባይነት ደዌ ሰለባ ሆኖ ለሚያባራ እዬዬ የተጋለጠው ቀድሞ ንዑስ ከበርቴ ይባል የነበረውን የማኅበረሰብ ክፍል ጨምሮ ወደታች ያለው ሕዝብ ነው፡፡ የንግድ ሥርዓት የለም፤ የመንግሥት ሥርዓት የለም፤ ሀገሪቱ በደመነፍስና በስሜት ብቻ እየተነዳች ናት፡፡ ይህ የዕወር ድንብር ጉዞ እስከመቼ እንደሚቀጥል በግልጥ አናውቅም፡፡ ግን ይህም የሚያልፍ መሆኑ እርግጥ ነው፡፡ ሲያልፍ ግን ወዮ ለመዥገሮችና ለትኋኖች! የአልቅቶች ዘመን በእርግጠኝነት ያበቃል፡፡ የፍየል ዘመን እያበቃ ነው፤ የበጎች ዘመን እየመጣ ነው፡፡ ያኔ በሠፈሩት ቁና መሠፈር አይቀርምና ልብ ያለው ልብ ይበል፡፡ እውነት ነው – ሆድ መጥፎ ነው፡፡ የሚያስርበንም ሆነ የሚያጠግበን ሆዳችን ነው፡፡ ለሆድ መኖርን አቁመን ለኅሊናችን መኖርን ካልጀመርን ግና ቆምንም ሞትንም ያው ሙታን ነን፡፡ በአንዲት እንጀራ ለሚቆዘር ሆድ ብለን ሚሊዮኖችን ብናስለቅስ ሜጪሻችን እንደሚያምር ግልጽ ሊሆንልን ይገባል፡፡ ፈጣሪ ልብ እንዲሰጠን እንጸልይ፡፡ በድጋሚ መልካም ዐውዳመት፡፡